

De molens van Anloo (deel 1)

Zeker een belangrijke route, die Hunebed highway ofwel de N34.

Deze route is door de eeuwen heen altijd al belangrijk geweest. Er zijn 2 molens langs deze weg gebouwd, de eerste op de Molenberg, deze wordt al genoemd in 1630 en de tweede, gebouwd in 1833, nabij het huidige viaduct.

Het nu volgende verhaal hebben wij gekregen van mensen van “Oud Annen” (Historische vereniging Annen) en willen wij u niet onthouden.

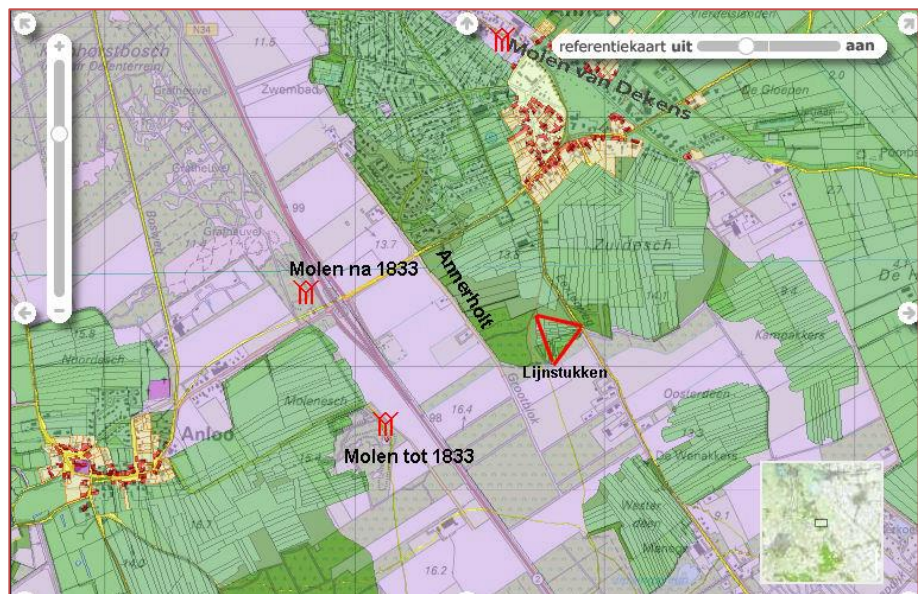
Tot twee keer toe heeft er een molen gestaan net iets ten westen van, maar vrijwel op de markengrens van Anloo en Annen. Niet zo gek, omdat de Anner boeren vroeger ook hun meel daar lieten malen.

Wat grondeigendom betreft, zijn de histories van Annen en Anloo soms aardig met elkaar verflochten.

De eerste molen stond, tot ongeveer 1833, op de locatie Molenberg op de Molenssch van Anloo.

De molenaar van deze molen was in 1780 een belangrijke getuige in het

Etstoel-proces van Anton Link. Deze man was een gedeserteerd soldaat en had, in het huidige bos nabij Schuilingsoord ten zuiden van Zuidlaren, dominee Ledeboer van het leven beroofd en was met diens paard in de richting van Annen gevlucht. Daarbij volgde hij een van de vele karrensporen die daar nog steeds te zien zijn. Diverse getuigen hadden hem gezien, waaronder molenaar Albert Eppens van Anloo. Hij had de moordenaar heel duidelijk vanaf zijn molen gezien, lopende met een snaphaan over zijn schouder en met het paard van de dominee, terwijl hij koers zette naar het Annerholt en de Lijnstukken. Later werd Link aangehouden in Spijkerboor.

Figuur 1. De locatie van de drie molens bij Anloo. Paars is heide, lichtgroen is es en donkergroen is holt. De rode driehoek is het perceel met de veldnaam Lienstukken, ook Lijnstukken genaamd.

De geruchtmakende zaak is een schoolvoorbeeld van een proces, waarbij de Etten van de Etstoel alle kanten van de zaak uitvoerig belichtten, alvorens het vonnis uit te spreken. Link kreeg de doodstraf.

De molen stond op GPS-coördinaten: N53 02.631 E6 42.967. In 1832 was dat Anloo sectie K-120.

De molen van molenaar Albert Eppens in 1780 heeft dezelfde locatie gehad.

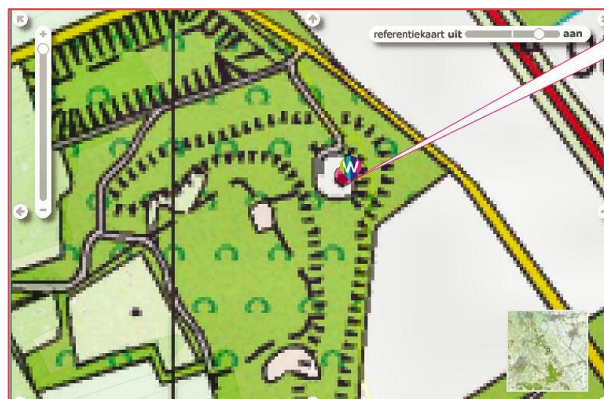
Dat weten we van de volgende kaarten:

- De oude anonieme “Caart van het Dingspil Oostermoer” uit 1794; deze die laat een molen zien op de Molenssch, ten zuiden van de zandweg tussen Annen en Anloo;

- de situatieschets van de Mark(t)e-grenzen Anloo, Annen en Zuidlaren, van 1812, gekopieerd naar een kaart van Meursing van 1809, afkomstig uit het Boerboek Annen (collectie Drents Archief);
- de “Franse” kaart van baron A..de Heimburg uit 1812; deze toont dezelfde molenlocatie.

Figuur 2. Situatieschets markegrenzen, naar een kaart van Meursing.

Figuur 4. Uitvergroting van de Molenberg op de Molen-esch anno 2010. De molen stond op de plek met de GPS-coördinaten: N53 02.631 E6 42.967.

Op het kaartje (figuur 1) zijn alle drie de molens aangegeven, om verwarring uit te sluiten.

We zijn nog zoekende naar namen van eigenaren en molenaars.

Er is een Steven Papinck uit Annen die rond 1630 molenaar op de molen van Anloo was.

Hij is ook landeigenaar en Ette voor Oostermoer, tevens schoonzoon van een andere Ette die mede-eigenaar van de molen was en in Anloo woonde Nadat in 1832 de molen, van eigenaren Jan Mulder (voorvader van onze Jan Mulder) en cons. overgegaan was in handen van Willem de Jeu en Albertus van der Molen, is de molen in 1833 afgebrand.

De molen is toen weer opgebouwd op de locatie nabij het viaduct, ook op de markengrens Annen-Anloo maar dan een stuk noordelijker. De weg tussen Annen en Anloo is toen zelfs nog een stuk naar het zuiden verlegd.

De archiefstukken daarvan moeten we nog wat leesbaarder digitaliseren.

De Jeu heeft niet veel geluk gehad met zijn molen, er was wederom een brand in 1834.

De Jeu vertrok uiteindelijk naar Noord-Amerika.

Wordt vervolgd.

Marianne Mulders-Zonneveld
Henk Veenhof

PERCEELINFORMATIE (UIT OAT)
Waar: Anloo, Drenthe, sectie K, perceelnr. 120
Wanneer: 1832
Functie perceel: Koornmolen
Eigenaar: Jan Mulder en consorten
Beroep:
Woonplaats: Anloo
Instelling: Drents Archief
KADASTERKAART (MINUUTPLAN)
Waar: Anloo, Drenthe, sectie K, blad 01.
Wanneer: 1811 - 1832
Instelling: WatWasWaar

Figuur 3. Perceelgegevens van het kadaster.